

GLOBALISERING

Globalisering innebär att länder, regioner eller människor har ekonomiskt, kulturellt och/eller politiskt utbyte. När kontakter etableras uppstår ett beroende som kan vara både positivt och negativt. Globalisering är ett begrepp som används av många och en mer precis definition av begreppet beror på vilket perspektiv och vilket syfte man kan tänkas ha.

När globalisering diskuteras har det allt mer kommit att handla om ekonomi och hur den allt mer integreras mellan världens länder. Några är rädda för att förlora sitt arbete till låglöneländer, andra ser möjligheter att billigt köpa och sälja varor över hela världen.

Den kulturella likriktningen, när musik, mode och

värderingar snabbt får genomslag, hör också till globaliseringen. Rädslan att förlora sin kulturella identitet när reklam och såpoperor likriktar tycke och smak finns hos många. Andra anser att ett kulturellt utbyte är en av många positiva sidor som följer av globaliseringen.

Ett annat exempel på globalisering är att en del av den politiska styrningen flyttas till en gemensamt beslutsfattande nivå t.ex. FN, Världsbanken eller EU. Det positiva med mellan- och överstatlighet är att dessa organisationer kan möta den globaliserade världens utmaningar, möjligheter och problem. En negativ konsekvens är att makten förflyttas längre ifrån människorna.

ETT AV VÄRLDENS MEST SPRIDDA VARUMÄRKEN - COCA COLA

Coca Cola är för många symbolen för globaliseringsprocessen. Julmust eller Cola på julbordet? För 50 år sedan existerade inte den frågeställningen i Sverige. Människors valmöjligheter ökar i och med det allt större utbudet på marknaden. Distributionen av vissa produkter gör att de finns att tillgå i alla världens hörn.

Globalisering förr och nu

Den förste som sägs ha globaliserat världen var spanjoren Hernan Cortés (1485 – 1547). Han blev känd som Mexicos erövrare och grundade huvudstaden Mexico City. Den handel han startade, med billigt silver från Amerika i konkurrens med det dyrare från Kina, kan sägas vara starten av globaliseringen, eftersom det var först då som nära nog hela världen var "upptäckt".

Utbytet av varor runt hela världen tog dock ordentlig fart först så sent som under den senare hälften av 1800-talet då ånglok och ångfartyg gjorde transportererna snabbare, säkrare och billigare. Många av de handels hinder som fanns då togs också bort.

Globaliseringens minsta gemensamma nämnare

Kommunikations- och transportutvecklingen underlättar kontakter och utbyten.

Idéer, varor, pengar och nyheter sprids allt mer och allt snabbare.

Kontakterna med och kunskapen om avlägsna platser förbättras.

Människor runt om hela världen, oavsett språk, kultur och religion, blir ömsesidigt mer och mer beroende av varandra.

Säkrare kapitalhantering gör investeringar möjliga runt om i världen.

Handeln underlättas genom sänkta tullar och skatter samt avskaffandet av deklarationstvång och gränskontroller.

GLOBALISERING KRÄVER GODA KOMMUNIKATIONER

Väl fungerande telekommunikationer gör att människor kan kommunicera globalt, fastän människan i sig är lokalt förankrad. Sinnebilderna för globaliseringen är Internet, trots att i början av 2000-talet endast en sjättedel av världens 6,6 miljarder människor hade tillgång till det. Fyra femtedelar av informationen på Internet är på engelska. Även om fler får tillgång till Internet krävs goda kunskaper i engelska för att kunna utnyttja informationen.

Dagens globaliseringsvåg drivs av:

- ◇ mycket billiga transporter,
- ◇ en allt bättre telekommunikation,
- ◇ växande ekonomier runt om i världen med stora natur- och humanresurser och
- ◇ investeringar i andra länder.

Det som skiljer dagens globalisering från tidigare samhällens utbyten är att nu sker allting så mycket mer och så mycket fortare. Tidigare var det bara varor som tålde långa transporter som blev globala handelsvaror. Nu kan snittblommor från Kenya och exotiska frukter från Gambia flygas över hela världen.

GLOBALISERING DE SENASTE 600 ÅREN	
1400 – 1600-talen	Den europeiska kolonialiseringen av Amerika och Afrika inleds. Den heliocentriska världsbilden och katolicismen sprids i världen. Varor, grödor och idéer sprids.
1700 – 1800-talen	Demokratiseringen av världen börjar i och med den amerikanska oavhängighetsförklaringen 4 juli 1776 och den franska revolutionen år 1789. Tullar är en viktig inkomstkälla för länderna (handelshinder och protektionism).
Åren 1870 – 1913	Världshandeln tar fart till följd av en friare handel och billiga transporter. De europeiska kolonierna ”exploateras” än mer. Världsexportens värde ökar med 5 % per år.
Åren 1914 – 1945	Världskriget stänger gränserna och protektionismen ökar under mellankrigsåren. Efter börskraschen år 1929 kommer 30-talsdepressionen. Världsexporten stagnerar.
Åren 1946 – 1985	FN bildas efter andra världskrigets slut. Tullarna sänks och världen går in i en högkonjunktur. Världsexportens värde ökar med 7 % per år under åren 1945 – 1970. Miljömedvetenheten i världen ökar när de första bilderna på jorden från rymden publiceras. Vi måste samsas på jorden. Diktaturer står mot demokratier under kalla kriget. Satelliter börjar användas för kommunikation.
Åren 1986 – 2008	Berlinmuren faller år 1989 och hotet om ett tredje världskrig minskar. Befolkningsexplosionen hejdas. År 1987 skrivs Montrealprotokollet där man enas om utsläppsminskningar av freoner. Det globala hotet som ett förtunnat ozonskikt innebär löses i samförstånd mellan världens stater. Öststaterna deltar allt mer aktivt i västvärldens ekonomiska konkurrenssystem. Indiens och Kinas ekonomier växer mycket snabbt och utvidgar sina andelar på världsmarknaden. IT sprids i världen och underlättar kommunikationen. Miljöproblem som klimatförändring och ett för högt resursuttag i naturen hotar ekonomins framtida tillväxt och den moderna civilisationens överlevnad. Klyftan mellan de rika och de riktigt fattiga länderna fortsätter att växa. Världsexportens värde ökar med 8 % per år. WTO, världshandelsorganisationen, bildas.

LÄNDER OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN SOM ÖKAT VÄRLDSHANDELN		
Årtal och kondratiecykler	Innovationer och tillhörande industrigrenar	Centrum för innovationer
– 1850 Tidig mekanisering	Textil- och järnindustri, ångmaskin	England
1850 - 1900 Ångkraft	Järnväg, ångbåt, järn- och stålindustri	England, Tyskland, USA
1900 – 1950 Elektricitet	Verkstadsindustri, kemisk industri	USA, Tyskland, England
1950 - 2000 Massproduktion	Elektronik, bilindustri, plast	USA, Japan, Tyskland
2000 – Information och kommunikation	IT, bio- och genteknik, mikroelektronik, nanoteknik	USA, Japan

En kondratiecykel är en 50-årscykel av ekonomisk framgång, tillbakagång och återhämtning. En innovation är en uppfinning som används i industriell skala. Innovationer ersätter varandra. Vinylskivan har t.ex. ersatts av CD:n.

Internationell handel

Det finns flera överenskommelser om hur handel över nationsgränserna ska ske. Med erfarenheter från mellankrigsåren, då den ekonomiska tillväxten försvårades av en ökad protektionism, undertecknades GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) år 1947. Det är ett avtal som reglerar handeln mellan de länder som har skrivit på. WTO (World Trade Organization) bildades år 1995. WTO administrerar flera internationella handelsavtal och GATT är ett av dem. År 2007 hade 150 av världens drygt 200 länder skrivit på avtalen. Många rörelser protesterar, ibland mycket våldsamt mot WTO. De anser att storföretagen samt ekonomiskt och politiskt starka länder dikterar organisationens arbete.

Frihandel råder när handeln av varor och tjänster sker utan tullar, subventioner, kvoter eller andra hinder. EU är ett frihandelsområde även om vissa undantag finns.

Ett antal länder som tillsammans kommer överens om gemensamma handelshinder mot andra länder bildar en tullunion. EU fungerar som en tullunion.

Även om WTO förhandlar bort de traditionella handelshindren finns det andra förbehåll länder kan använda sig av för att skydda den egna produktionen.

EU stoppade år 2008 importen av brasilianskt nötkött. EU stödde sig på WTOs regelverk om kontroll och märkning av kött, vilken ansågs vara undermålig i Brasilien. I framtiden kanske klimattullar införs mot de länder som inte skriver under och följer internationella klimatavtal.

Om EU betraktades som ett land skulle det vara det tredje folkrikaste i världen med sina 500 miljoner invånare. EU ökar successivt antalet medlemsländer. Idag, år 2008, har unionen 27 medlemmar. Land nummer 28 kommer troligen att bli Kroatien (år 2010). Makedonien och Turkiet är intresserade av ett medlemskap, men det ligger längre fram i tiden. I Schweiz blev det vid en folkomröstning nej till EES-avtalet (ett närmande till EU) år 1992 och Norge sade nej till EU år 1994.

EUs medlemsländer	
1950	Nederländerna, Luxemburg, Italien, Frankrike, Belgien, (Väst) Tyskland
1973	Danmark, Storbritannien, Irland
1981	Grekland
1986	Portugal, Spanien
1995	Österrike, Finland, Sverige
2004	Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Ungern, Tjeckien
2007	Bulgarien, Rumänien

Transporter och noder

Hamnar utgör noder (omlastningsplatser) för varor som kommer dit med tåg, lastbilar och båtar. Det kallas även nod när kapital, information och kultur med mera strålar samman i ett begränsat område.

Stadsregioner ökar allt mer i betydelse. De utgör centrala noder i nätverk med olika storlek och funktion. De stadsregioner som är öppna och toleranta drar till sig kapital, idéer och människor.

Enligt forskningsgruppen Globalization and World Cities utgör New York, Tokyo, London och Paris världens fyra alfastäder - de mest globaliserade platserna i världen. De fyra städerna har ekonomiska, sociala och kulturella relationer med omvärlden i högre utsträckning än några andra städer. Det innebär att de är betydelsefulla noder ur flera olika perspektiv gällande kapital- och informationsflöden. I skiktet under finns sex betastäder: Singapore, Milano, Los Angeles, Chicago, Hongkong och Frankfurt. Stockholm placerar sig bland de 40 högst rankade städerna.

De globaliserade städerna kommer allt mer att närma sig varandra och i vissa avseenden fjärra sig från det land där staden ligger. Den utvecklingen kan vara både bra och dålig.

DEN STANDARDISERADE CONTAINERN, HAMBURG, TYSKLAND

En container är 8 x 8,5 x 20 eller 8 x 8,5 x 40 fot. De standardiserade måtten uppkom under Koreakriget, åren 1950 – 53, då den amerikanska marinen fraktade materiel över Stilla havet. Måtten möjliggör en mycket snabb omlastning mellan båt, tåg och lastbil. Containerfartyget ovan ligger på redden utanför Hamburg i väntan på att få anlöpa hamnen. Hamburg är idag den åttonde största containerhamnen i världen. Containerfartygen är enormt stora.

VÄRLDENS STÖRSTA CONTAINERHAMNAR	
HAMN	ANTAL CONTAINRAR I MILJONER PER ÅR
SINGAPORE	24
HONGKONG	23
SHANGHAI	19
SHENZHEN	17
PUSAN	12
KAOHSIUNG	10
ROTTERDAM	10
HAMBURG	8
DUBAI	8
LOS ANGELES	7

FÖR- OCH NACKDELAR MED GLOBALISERING

Västvärldens välstånd bygger på alla de fördelar som har byggts upp under flera hundra år. Vi har en fungerande demokrati och telekommunikation samt väl utbyggda vägar, järnvägar och flygplatser. Vi har även ett fungerande rättsväsende, människor får ut sin lön och samhället är inte menligt korrumpert.

Den snabba ekonomiska utvecklingen i Sydostasien kommer att förskjuta världens ekonomiska centrum. Vi kommer snart att få lära oss namnen på flera mångmiljonstäder i Indien och Kina, två länder som allt mer kommer att påverka våra liv. Länder som Förenade Arabemiraten, Saudiarabien och Kuwait har byggt upp enorma förmögenheter på sin olja.

De växande ekonomierna i länderna ovan investerar nu sitt kapital i västvärlden. Enligt vissa bedömare är

KLIA VARANDRAS RYGGAR

Miljörelser, fackföreningar och många andra organisationer är skeptiska till globalisering. Aporna symboliserar västvärldens sätt att klia varandras ryggar. Hittills kliar hälften av världens befolkning varandras ryggar och den hälften har i många avseenden stora fördelar av globaliseringen.

SILKESFABRIK, KINA

Köp en sidenmorgonrock för bara 499 kronor i kornblå färg. I en globaliserad värld kan dålig arbetsmiljö, låga löner och osäkra arbetsvillkor utnyttjas för att få fram billiga produkter på världsmarknaden. Av de 499 kronorna morgonrocken kostar i Sverige får de kinesiska arbetarna endast en bråkdel.

det positivt eftersom det finns regler och lagar som styr produktion och handel. Därför spelar det ingen roll om det är ett norskt, singaporienskt eller indiskt företag som köper upp bolag i ett annat land.

De negativa reaktionerna i västvärlden har börjat komma i samband med att kapitalet börjar strömma in från Asien. När företag blir uppköpta riskerar länders protektionism att öka och hotar därmed att försvåra handeln. En del svenskar reagerar på att tyskar och norrmän köper idylliska sommarställen i Sverige, men de ser inget konstigt med att svenskar köper andelslägenheter i Spanien.

Den stora ekonomiska koncentrationen till några få länder gör att övriga länders inflytande minskar. Tillgångarna för de 200 rikaste människorna i världen är lika stora som bruttonationalprodukten för de 600 miljoner människor som bor i världens fattigaste länder. De 20 % rikaste människorna i världen ökar hela tiden sin förmögenhet. Idag äger de nästan 90 % av världens samlade förmögenhet. Om det beror på globaliseringen eller inte - det är de som redan är rika och har utbildning som ökar sina tillgångar.

Den delade världen		
	I-länder	Övriga länder
Befolkning	19 %	81 %
Global handel	71 %	29 %
Internetanvändning	91 %	9 %

Omkring tre miljarder människor lever på två dollar eller mindre per dag. De har ännu inte erhållit de fördelar som globaliseringen medför såsom en ökad handel, fler marknader och mer information. De tre miljarder människorna har vare sig ringt eller tagit emot ett telefonsamtal. Vissa u-länder betalar flera gånger mer på sin utlandsskuld än de får i bistånd. Det förekommer att u-länder använder mer än hälften av sina exportförtjänster för att betala av på sin utlandsskuld.

Många motståndare till globaliseringen menar att länders kulturer går om intet i och med amerikanseringen. Påverkan av Hollywoodfilmer, reklam och snabbmatskedjor hotar den inhemska livsstilen. Globaliseringen gynnar det engelska språket. Vid nästa sekelskifte kommer hälften av världens 6 000 olika språk att vara försvunna. När ett språk dör ut förloras språkets detaljerade beskrivningar av lokala förhållanden. Ett exempel är den kunskap om regnskogens växt- och djurliv som finns på Papua Nya Guinea. Om många av de cirka 1 000 olika papuaspråken upphör försvinner samtidigt detaljerad kunskap om regnskogen.

Sammanfattning av kritiken

Några av fördelarna som förs fram är att:

- ◇ arbetstillfällena skapas på nya platser runt om i världen,
- ◇ fattiga områden införlivas i världsekonomin och de kan då öka sitt välstånd,
- ◇ produktionen effektiviseras när konkurrensen ökar, vilket gör att naturresurserna räcker längre och
- ◇ urvalet av produkter att välja mellan ökar för konsumenterna.

Några av de nackdelar som kritiker framför i samband med globaliseringen är att:

- ◇ länder inte längre kan bestämma över sin ekonomi och i förlängningen inte heller över sin demokratiska utveckling när multinationella och transnationella företag dikterar villkoren,
- ◇ de fattiga blir ännu fattigare om de inte införlivas i världsekonomin med rättvisa villkor, medan de redan rika blir ännu rikare,
- ◇ miljö och människor far illa när farlig produktion flyttas till länder med bristfällig lagstiftning,
- ◇ ett ökat tempo på arbetsplatserna kan leda till ohälsa för dem som arbetar där och
- ◇ företag försöker få snabb avkastning på insatt kapital och tänker därmed inte långsiktigt.

Kommer en ökad globalisering att förbättra den unge indiske pojken liv? Har globaliseringen redan gjort att han har fått det bättre? Är globalisering bra eller dåligt? Om definitionen av globalisering är "en process där liknande fenomen finns utspridda på hela jorden" har den här killen inte tagit del av den ännu. Människorna som bor i länder, vilka ännu inte har fått del av globaliseringens fördelar har svårt att skilja på kolonialism och globalisering.

TILLVÄXTFAKTORER

Hur skulle Tyskland ha utvecklats om de 16 delstaterna hade fungerat som egna länder med höga tullar mellan sig? Hur skulle EU fungera om den fria rörligheten för människor, kapital, varor och tjänster mellan medlemsländerna skulle försämrats? Skulle välståndet i världen vara högre om det istället fanns drygt 200 självförsörjande länder med ett minimalt handelsutbyte med varandra? Varför ska de av människan konstruerade gränserna begränsa mänsklighetens utvecklingsmöjligheter?

En ökad produktion och konsumtion gör att ett lands ekonomi växer. Om landet är öppet för handel med utlandet innebär det att handeln med varor och tjänster ökar ännu snabbare. Vad är det då som får ett lands ekonomi att växa? Harvardinstitutet har gjort en kartläggning av vad som gällde under en 15-årsperiod i slutet av 1900-talet.

- ◇ **Fysisk geografi:** Länder utan kust hade 0,7 % sämre tillväxttakt per år. Ekonomin i tropiska länder växte 1,3 % sämre än ekonomierna i tempererade klimat. En bidragande orsak till den låga tillväxten var ett ineffektivt jordbruk och en dålig hälsovård. Singapore och Hongkong, som båda ligger i tropiskt klimat, hade dock inte en hämmad tillväxt eftersom de tidigt fick tillgång till västerländsk teknologi.
- ◇ **Ekonomisk politik:** Länder med mycket handel utvecklades snabbare än de som hade kraftiga restriktioner i utbytet med andra länder. I de länder som hade ett väl fungerande rättsväsende och en bra offentlig service växte ekonomin snabbt.
- ◇ **Demografisk övergång:** Länder som hade de snabbast fallande födelsetalen ("demografiska gåvan") hade en tillväxttakt som var högre än i jämförbara länder.
- ◇ **Ekonomiskt utgångsläge:** Fattigare länder har större tillväxtmöjligheter än de länder som är lite rikare om förutsättningarna i övrigt är någorlunda jämförbara.

GRÄNSEN MELLAN SYD- OCH NORDKOREA

Ingen annanstans i världen är gränsen mellan ett globaliserat land och ett icke-globaliserat land så tydlig som mellan Nord- och Sydkorea. I söder blomstrar ekonomin och livs kvaliteten ökar hos invånarna medan det i norr råder livsmedelsbrist i ett stängt land som idkar självförsörjning. Nu råder vapenstillesstånd, men formellt sett pågår sedan år 1950 krig mellan länderna. Fred mellan länderna och en öppnad gräns skulle innebära att Sydkorea kunde få tillgång till billig arbetskraft från norr, en stor ny marknad att sälja på och en järnvägsförbindelse med Kina. Nordkoreanerna skulle få fler arbetstillfällen och en ekonomisk uppgång när utländska investeringar skulle strömma in i landet.

På bordet står FN:s flagga och strax bakom står den sydkoreanske gränsvakten. Utanför fönstret står den nordkoreanske kollegan. Vägen utgör gränsen mellan de båda länderna.

Relativa fördelar

U-länderna importerar bilar, elektronik och medicin och de exporterar råvaror och jordbruksprodukter till i-länderna. I-länderna importerar och exporterar i huvudsak industrivaror mellan varandra.

Med några få undantag lönar sig frihandeln ekonomiskt för de länder som tillämpar den. Frihandeln leder till att produktionen kan koncentreras och på så sätt få stordriftsfördelar. Det kan däremot vara svårt för länder, främst u-länder, att etablera nya konkurrenskraftiga produkter på marknader där det redan finns aktörer inom det aktuella området.

David Ricardo gav år 1817 ut en bok där han beskrev de relativa fördelarna, en teori som hävdade att alla länder tjänade på handel även om det ena av två länder skulle kunna producera alla varor billigare och bättre! Ett påhittat exempel med majs och klockradio visar hans teori.

Tid att producera en viss produkt

	100 kg majs	En klock- radio	Summa arbetstid
I-land	3 h	1 h	4 h
U-land	9 h	10 h	19 h
			23 h

I-landet producerar majs tre gånger effektivare och klockradios tio gånger effektivare än u-landet. Om man jämför med klockradios är u-landet minst "dåligt" på att producera majs. U-landet har relativa fördelar vid majsproduktion jämfört med klockradioproduktion. Om nu i-landet helt upphör med sin majsodling och bara gör klockradios och u-landet slutar tillverka klockradios för att i stället ägna sig åt majsodling kommer den totala arbetstiden att minska!

SMART BILTILLVERKNING

Ett stort bilföretag har tillsammans med ett stort klockföretag konstruerat en bil. Den kunskap och teknik som idag finns i den industrialiserade världen gör det lätt att utveckla nya produkter och snabbt få en marknad att sälja på. Ett u-land kan inte konkurrera med så tekniskt avancerade produkter.

Tid att producera en viss produkt

	200 kg majs	Två klock- radios	Summa arbetstid
I-land	0 h	2 h	2 h
U-land	18 h	0 h	18 h
			20 h

I-landet sparar därmed två arbetstimmar och u-landet en arbetstimme. Nu kan länderna byta majs och klockradios med varandra. Ricardos teori om relativa fördelar (kallas även komparativa fördelar) gäller om länderna handlar med varandra på samma villkor, men faktum är att industrivaror har mycket låga tullar medan jordbruksvaror har höga tullar. I-länderna har höga subventioner till sitt eget jordbruk, vilket gör att de kan dumpa sitt överskott på världsmarknaden. Därmed får u-länderna svårare att ta marknadsandelar. Förhandlingar pågår inom ramen för WTO för att neutralisera subventionerna och på så vis underlätta för u-länderna.

Teorin om relativa fördelar förklarar även handeln med industrivaror mellan i-länderna. Elektronikdelar till flygplan görs effektivare i Japan och monteringen av planen bättre i USA. Industriländerna specialiserar sin produktion och får stordriftsfördelar.

GLOBALISERINGSGRAD

Det finns flera olika sätt att mäta ett lands globaliseringsgrad. Tas endast hänsyn till det totala värdet av export och import hamnar de stora ekonomierna i topp, det vill säga USA, Tyskland, Kina, Japan och Frankrike. Om man istället räknar om landets ekonomi till handel per person ser listan mycket annorlunda ut. Kina skulle med sina 1,3 miljarder invånare hamna mycket långt ner och Singapore skulle toppa den, följt av länderna Panama, Tjeckien och Irland. Sverige skulle hamna strax utanför topp-20. Något förvånande är kanske ändå att USA, Frankrike och Japan inte skulle återfinnas bland de 50 högst rankade. De tre länderna har en stor inre marknad, vilket gör att de kan få avsättning för sina produkter inom landet.

Ett annat mått på globalisering är att mäta internetanvändandet. På den listan hamnar Sydkorea och Sverige i topp. Långt ner finns Bangladesh, Uganda och Pakistan.

VÄRLDENS STÖRSTA EXPORT- OCH IMPORT-LÄNDER ÅR 2006	
1.	USA
2.	TYSKLAND
3.	KINA
4.	JAPAN
5.	FRANKRIKE
6.	STORBRIANNIEN
7.	ITALIEN
8.	NEDERLÄNDERNA
9.	BELGIEN
10.	KANADA
11.	HONGKONG
12.	SYDKOREA
13.	SPANIEN
14.	MEXICO
15.	SINGAPORE

När flera olika mått, t.ex. ekonomi, kultur och engagemang i internationell politik vägs ihop hamnar Singapore som ohotad etta tack vare sin stora handel. Schweiz, ett land utan kust, hamnar tvåa i och med sina många kontakter mellan människor genom resor, internet, internationella telefonsamtal och eftersom det är ett genomfartsland. USA hamnar trea trots sin låga handel räknat per person. Landet har liksom Schweiz många kontakter samt stora mängder flygpassagerare från utlandet.

KULTURELLT UTBYTE, AUSTRALIEN
 Det är mycket viktigt med kunskap om andra kulturer för att öka förståelsen och respekten för de mycket olika liv vi lever i skilda delar av världen.